

PRVÁ KNIHA VŠEOBECNÉ NORMY

Kán. 1 - Kánony tohto Kódexu sa vzťahujú iba na Latinskú cirkev.

Kán. 2 - Kódex zväčša neurčuje obrady, ktoré treba zachovávať pri liturgických sláveniach. Preto doteraz platné liturgické zákony si zachovávajú svoju účinnosť, ak niektorý z nich neodporuje kánonom Kódexu.

Kán. 3 - Kánony Kódexu nerušia, ani nepozmeňujú dohody, ktoré uzavrel Apoštolský stolec s národmi alebo inými politickými spoločnosťami. Preto naďalej zostávajú v platnosti ako doteraz a predpisy tohto Kódexu, ktoré sú s nimi v rozpore, im ani v najmenšom neprekážajú.

Kán. 4 - Nadobudnuté práva, ako aj privilégia, udelené až doteraz Apoštolským stolcom či fyzickým alebo právnickým osobám, používané a neodvolané, zostávajú nedotknuté, ak ich kánony tohto Kódexu výslovne neodvolávajú.

Kán. 5 - § 1. Doteraz platné univerzálne alebo partikulárne zvyky, ktoré sú v rozpore s predpismi týchto kánonov a samy kánony tohto Kódexu ich zavrhnú, zrušujú sa úplne a ani v budúcnosti sa nepripúšťa ich oživenie. Aj ostatné sa majú považovať za zrušené, ak Kódex výslovne neurčuje niečo iné, alebo sú storočné či jestvujú od nepamäti, možno ich však tolerovať, ak ich podľa úsudku ordinára vzhľadom na okolnosti miesta a osôb nemožno odstrániť.

§ 2. Zvyky mimo práva, tak univerzálne, ako aj partikulárne, ktoré sú doteraz platné, zostávajú zachované.

Kán. 6 - § 1. Nadobudnutím účinnosti tohto Kódexu sa rušia:

1. Kódex kánonického práva vyhlásený roku 1917;
2. aj iné zákony, tak univerzálne, ako aj partikulárne, ktoré odporujú predpisom tohto Kódexu, ak sa o partikulárnych výslovne neurčuje niečo iné;
3. všetky trestné zákony, tak univerzálne, ako aj partikulárne, vydané Apoštolským stolcom, ak nie sú prevzaté do tohto Kódexu;
4. aj ostatné univerzálne disciplinárne zákony, vzťahujúce sa na matériu, ktorú tento Kódex upravuje v celom rozsahu.

§ 2. Kánony tohto Kódexu, pokiaľ obsahujú staré právo, treba posudzovať aj so zreteľom na kánonickú tradíciu.

I. titul CIRKEVNÉ ZÁKONY

Kán. 7 - Zákon sa ustanovuje vyhlásením.

Kán. 8 - § 1. Univerzálne cirkevné zákony sa vyhlasujú uverejnením v *úradnom vestníku Acta Apostolicae Sedis*, ak v niektorých jednotlivých prípadoch nie je predpísaný iný spôsob vyhlásenia. Nadobúdajú účinnosť po uplynutí troch mesiacov odo dňa uvedeného

v príslušnom čísle *Aktov*, ak z povahy veci nezaväzujú ihneď, alebo ak sa v samom zákone zvlášť a výslovne nestanovuje kratšia alebo dlhšia vakantná doba.

§ 2. Partikulárne zákony sa vyhlasujú spôsobom, aký vymedzil zákonodarca, a začínajú zaväzovať po mesiaci odo dňa ich vyhlásenia, ak sa v samom zákone nestanovuje iná lehota.

Kán. 9 - Zákony sa vzťahujú na budúcnosť, nie na minulosť, ak sa v nich výslovne nestanovuje niečo o minulosti.

Kán. 10 – Za zneplatňujúce alebo zneschopňujúce treba považovať len tie zákony, ktoré výslovne stanovujú, že úkon je neplatný alebo osoba je neschopná.

Kán. 11 - Čisto cirkevné zákony zaväzujú pokrstených v Katolíckej cirkvi alebo do nej prijatých, ktorí dostatočne používajú rozum, a ak právo výslovne nestanovuje niečo iné, zavŕšili siedmy rok života.

Kán. 12 - § 1. Univerzálne zákony zaväzujú na celom svete všetkých, pre ktorých boli vynesené.

§ 2. Spod univerzálnych zákonov, ktoré na určitom území neplatia, sú však vyňatí všetci, ktorí sa na tom území skutočne nachádzajú.

§ 3. Zákom vydaným pre osobitné územie podliehajú tí, pre ktorých boli vydané a ktorí tam majú trvalé alebo prechodné bydlisko a súčasne sa tam skutočne zdržiavajú, pri zachovaní predpisu kán. 13.

Kán. 13 - § 1. O partikulárnych zákonoch sa nepredpokladá, že sú osobné ale územné, ak nie je zrejmé niečo iné.

§ 2. Cudzincov neviažu:

1. partikulárne zákony ich územia, dokiaľ nie sú na ňom prítomní, ak ich prestúpenie nespôsobuje škodu na ich vlastnom území, alebo ak zákony nie sú osobné;

2. ani zákony územia, na ktorom sa nachádzajú, okrem tých, ktoré chránia verejný poriadok alebo vymedzujú formálne náležitosti úkonov, alebo sa vzťahujú na nehnuteľnosti, nachádzajúce sa na území.

§ 3. Potulných viažu tak univerzálne ako aj partikulárne zákony platné na mieste, kde sa nachádzajú.

Kán. 14. Zákony, aj zneplatňujúce aj zneschopňujúce, v pochybnosti o práve nezaväzujú; ale v pochybnosti o skutku ordinári môžu od nich dišpenzovať, len keď dišpenz, ak ide o rezervovaný, autorita, ktorej je rezervovaný, zvyčajne udeľuje.

Kán. 15 - § 1. Neznalosť alebo omyl, ktoré sa týkajú zákonov zneplatňujúcich alebo znehopňujúcich, neprekážajú ich účinku, ak sa výslovne nestanovuje niečo iné.

§ 2. Neznalosť alebo omyl, ktoré sa týkajú zákona alebo trestu, alebo vlastného skutku, alebo skutku iného, ktorý je všeobecne známy, sa nepredpokladajú; keď ide o skutok iného, ktorý nie je všeobecne známy, sa predpokladajú, kým sa nedokáže opak.

Kán. 16 - § 1. Zákony hodnoverne vykladá zákonodarca a ten, komu on zveril moc hodnoverného výkladu.

§ 2. Hodnoverný výklad, daný na spôsob zákona, má tú istú účinnosť ako sám zákon a musí byť vyhlásený. Ak slová zákona, isté samy osebe, iba objasňuje, má spätnú platnosť; ak zužuje alebo rozširuje zákon, alebo pochybný vysvetľuje, nemá spätnú platnosť.

§ 3. Avšak výklad na spôsob súdneho rozsudku alebo administratívneho úkonu v osobitnom prípade nemá účinnosť zákona a zaväzuje iba osoby a vzťahuje sa na veci, pre ktoré bol daný.

Kán. 17 - Cirkevné zákony treba chápať podľa vlastného významu slov, aký majú v texte a v kontexte; ak význam zostal pochybný a nejasný, treba prihliadať na paralelné miesta, ak také sú, na cieľ a okolnosti zákona a na úmysel zákonodarcu.

Kán. 18 - Zákony, ktoré stanovujú tresty alebo zužujú slobodné vykonávanie práv, alebo obsahujú výnimku zo zákona, podliehajú striktnému výkladu.

Kán. 19 - Ak o nejakej veci chýba výslovný predpis univerzálneho alebo partikulárneho zákona alebo zvyk, kauzu, ak nie je trestná, treba rozriešiť s prihliadnutím na zákony, vydané v podobných prípadoch, na všeobecné zásady práva, uplatňované s kánonickou miernosťou, na jurisprudenciu a prax Rímskej kúrie, na spoločnú a stálu mienku odborníkov.

Kán. 20 - Neskorší zákon ruší alebo pozmeňuje predchádzajúci zákon, ak to výslovne vyhlasuje alebo je s ním v priamom rozpore, alebo ak znova usporadúva celú materiu predchádzajúceho zákona. Avšak univerzálny zákon vôbec nepozmeňuje partikulárne alebo osobitné právo, ak sa v práve výslovne neurčuje niečo iné.

Kán. 21 - V pochybnosti sa odvolanie predchádzajúceho zákona nepredpokladá, ale neskoršie zákony treba porovnať s predchádzajúcimi a podľa možnosti dať ich s nimi do súladu.

Kán. 22 - Občianske zákony, na ktoré právo Cirkvi odkazuje, majú sa v kánonickom práve zachovávať s tými istými účinkami, pokiaľ nie sú v rozpore s Božím právom a ak kánonické právo neurčuje niečo iné.

II. titul ZVYK

Kán. 23 - Iba ten zvyk zavedený spoločenstvom veriacich má účinnosť zákona, ktorý schválil zákonodarca podľa normy nasledujúcich kánonov.

Kán. 24 - § 1. Nijaký zvyk, ktorý je v rozpore s Božím právom, nemôže nadobudnúť účinnosť zákona.

§ 2. Ani zvyk, ktorý je proti kánonickému právu alebo mimo kánonického práva, nemôže nadobudnúť účinnosť zákona, ak nie je rozumný; avšak zvyk, ktorý sa v práve výslovne zavrhuje, nie je rozumný.

Kán. 25 - Nijaký zvyk nenadobudne účinnosť zákona, ak ho spoločenstvo, schopné aspoň prijať zákon, nezachovávalo s úmyslom zaviesť právo.

Kán. 26 - Zvyk, ktorý odporuje platnému kánonickému právu alebo je mimo kánonického zákona a nebol osobitne schválený kompetentným zákonodarcom, účinnosť zákona nadobúda len vtedy, keď bol legitímne zachovávaný súvislých a plných tridsať rokov. Avšak nad kánonickým zákonom, ktorý obsahuje klauzulu, zakazujúcu budúce zvyky, môže prevážiť iba storočný alebo od nepamäti jestvujúci zvyk.

Kán. 27 - Zvyk je najlepším výkladom zákonov.

Kán. 28 - Pri zachovaní predpisu kán. 5, zvyk proti zákonu alebo mimo zákona sa odvoláva protikladným zvykom alebo zákonom; avšak zákon neodvoláva storočné alebo od nepamäti jestvujúce zvyky, ani univerzálny zákon neodvoláva partikulárne zvyky, ak sa o nich výslovne nezmieňuje.

III. titul

VŠEOBECNÉ DEKRÉTY A INŠTRUKCIE

Kán. 29 - Všeobecné dekréty, ktorými kompetentný zákonodarca vydáva spoločné predpisy pre spoločenstvo schopné prijať zákon, sú vlastne zákony a riadia sa predpismi kánonov o zákonoch.

Kán. 30 - Kto má iba výkonnú moc, nemôže vydať všeobecný dekrét, o ktorom sa hovorí v kán. 29, ak mu to kompetentný zákonodarca v jednotlivých prípadoch podľa normy práva výslovne neudelil a ak pritom neboli zachované podmienky, stanovené v úkone udelenia.

Kán. 31 - § 1. Všeobecné vykonávacie dekréty, ktorými sa bližšie vymedzujú spôsoby, ktoré treba zachovávať pri uplatňovaní zákona alebo ktorými sa vymáha zachovávanie zákonov, môžu v medziach svojej kompetencie vydávať tí, ktorí majú výkonnú moc.

§ 2. Čo sa týka vyhlásenia a vakantnej doby dekrétov, o ktorých sa hovorí v § 1, majú sa zachovať predpisy kán. 8.

Kán. 32 - Všeobecné vykonávacie dekréty zaväzujú tých, ktorých viažu zákony, pre ktoré tie isté dekréty vymedzujú spôsoby ich uplatňovania alebo vymáhajú ich zachovávanie.

Kán. 33 - § 1. Všeobecné vykonávacie dekréty, hoci sa vydávajú v direktóriách alebo v inak nazvaných dokumentoch, nepozmeňujú zákony a ich predpisy, ktoré sú v rozpore so zákonmi, nemajú nijakú účinnosť.

§ 2. Tú istú účinnosť strácajú explicitným alebo implicitným odvolaním zo strany kompetentnej authority, ako aj zaniknutím zákona, na vykonávanie ktorého boli vydané; nezanikajú však ukončením práva toho, kto ich vydal, ak sa výslovne neurčuje niečo opačné.

Kán. 34 - § 1. Inštrukcie, ktoré objasňujú predpisy zákonov, ako aj vysvetľujú a určujú postupy, ktoré treba zachovávať pri ich vykonávaní, vydávajú sa na používanie tým, ktorí sa majú starať, aby sa zákony vykonávali, a zaväzujú ich pri samom vykonávaní zákonov; tieto inštrukcie legitímne vydávajú v medziach svojej kompetencie tí, ktorí majú výkonnú moc.

§ 2. Nariadenia inštrukcií nepozmeňujú zákony a tie, ktoré nemožno dať do súladu s predpismi zákonov, nemajú nijakú účinnosť.

§ 3. Inštrukcie strácajú účinnosť nielen explicitným alebo implicitným odvolaním zo strany kompetentnej autority, ktorá ich vydala, alebo od nej vyššej autority, ale aj zaniknutím zákona, na ktorého vysvetlenie alebo vykonávanie boli vydané.

IV. titul

JEDNOTLIVÉ ADMINISTRATÍVNE ÚKONY

I. kapitola

SPOLOČNÉ NORMY

Kán. 35 - Jednotlivý administratívny úkon, či je to dekrét, príkaz alebo je to reskript, môže v medziach svojej kompetencie vydať ten, kto má výkonnú moc, pri zachovaní predpisu kán. 76 § 1.

Kán. 36 - § 1. Administratívny úkon treba chápať podľa vlastného významu slov a podľa bežného rečového používania. V pochybnosti tie administratívne úkony, ktoré sa vzťahujú na spory alebo v ktorých sa hrozí trestami, alebo sa nimi tresty ukladajú, alebo sa zužujú práva osoby, alebo sa narúšajú nadobudnuté práva iných, alebo sú v rozpore so zákonom v prospech súkromných osôb, podliehajú striktnému výkladu; všetky ostatné širokému.

§ 2. Administratívny úkon sa okrem výslovne uvedených prípadov nesmie rozširovať na iné.

Kán. 37 - Administratívny úkon, ktorý sa vzťahuje na vonkajšie fórum, treba vyhotoviť písomne; rovnako aj úkon jeho vykonania, ak je daný v poverovacej forme.

Kán. 38 - Administratívny úkon, aj keď ide o reskript vydaný *vlastného podnetu*, nemá účinok, pokiaľ porušuje nadobudnuté právo iného alebo je v rozpore so zákonom alebo so schváleným zvykom, ak kompetentná autorita výslovne nepripojila pozmeňovaciu klauzulu.

Kán. 39 - Podmienky uvedené v administratívnom úkone sa iba vtedy považujú za podmienky spojené s platnosťou, keď sú vyjadrené spojkami: *ak, ak nie, len keď*.

Kán. 40 - Vykonávateľ nejakého administratívneho úkonu neplatne plní svoju úlohu pred prijatím listiny a preverením jej hodnovernosti a neporušenosti, ak ho predbežne s ňou neoboznámila autorita, ktorá tento úkon vydala.

Kán. 41 - Vykonávateľ administratívneho úkonu, ktorému sa zveruje iba služba vykonania, nemôže odoprieť vykonanie tohto úkonu, ak nie je zrejmé, že tento úkon je neplatný alebo

z iného vážneho dôvodu je neprípustný, alebo nie sú splnené podmienky, uvedené v samom administratívnom úkone; ak sa však vykonanie administratívneho úkonu vzhľadom na okolnosti osoby alebo miesta zdá nevhodné, vykonávateľ má vykonanie odložiť; v takýchto prípadoch má hneď upovedomiť autoritu, ktorá úkon vydala.

Kán. 42 - Vykonávateľ administratívneho úkonu je povinný postupovať podľa normy mandátu; ale ak podstatné podmienky uvedené v listine nesplnil a nezachoval podstatnú formu postupu, vykonanie je neplatné.

Kán. 43 - Vykonávateľ administratívneho úkonu sa podľa svojho rozumného uváženia môže dať zastúpiť iným, ak zastupovanie nebolo zakázané, alebo vykonávateľ nebol zvolený so zreteľom na jeho osobné schopnosti, alebo ak osoba zástupcu nebola vopred určená; v týchto prípadoch je však vykonávateľovi dovolené zveriť prípravné úkony inému.

Kán. 44 - Administratívny úkon môže vykonať aj nástupca vykonávateľa v úrade, ak vykonávateľ nebol zvolený so zreteľom na jeho osobné schopnosti.

Kán. 45 - Ak sa vykonávateľ pri vykonávaní administratívneho úkonu akokoľvek pomýlil, smie ten istý úkon znova vykonať.

Kán. 46 - Administratívny úkon nezaniká ukončením práva toho, kto ho vydal, ak právo výslovne neurčuje niečo iné.

Kán. 47 - Odvolanie administratívneho úkonu iným administratívnym úkonom kompetentnej autority nadobúda účinok iba od chvíle, keď sa odvolanie zákonne oznámi osobe, pre ktorú bol úkon vydaný.

II. kapitola

JEDNOTLIVÉ DEKRÉTY A PRÍKAZY

Kán. 48 - Jednotlivým dekrétom sa rozumie administratívny úkon, vydaný kompetentnou výkonnou autoritou, ktorým sa podľa noriem práva pre jednotlivý prípad vydáva rozhodnutie alebo sa robí opatrenie, ktoré sa zo svojej povahy nezakladajú na žiadosti niekoho.

Kán. 49 - Jednotlivý príkaz je dekrét, ktorým sa osobe alebo určitým osobám priamo a zákonne nariaďuje niečo vykonať alebo od niečoho upustiť najmä na vymáhanie zachovávanía zákona.

Kán. 50 - Pred vydaním jednotlivého dekrétu si má autorita zadovážiť potrebné poznatky a dôkazy a podľa možnosti vypočúť tých, ktorých práva by mohli byť porušené.

Kán. 51 - Dekrét sa má vydať písomne, a ak ide o rozhodnutie, aspoň so súhrnným uvedením dôvodov.

Kán. 52 - Jednotlivý dekrét má účinnosť iba vo veciach, o ktorých rozhoduje, a voči osobám, pre ktoré bol daný; tie však zaväzuje všade, ak nie je zrejmé niečo iné.

Kán. 53 - Ak si dekréty navzájom protirečia, osobitný prevažuje nad všeobecným v tých veciach, ktoré vyjadruje osobitne; ak sú rovnako osobitné alebo všeobecné, neskorším sa predchádzajúci pozmeňuje natoľko, nakoľko mu protirečí.

Kán. 54 - § 1. Jednotlivý dekrét, ktorého uplatnenie sa zveruje vykonávateľovi, má účinok od chvíle vykonania; inak od chvíle, keď sa oznámi osobe autoritou toho, kto vydáva rozhodnutie.

§ 2. Aby sa mohlo vymáhať zachovávanie jednotlivého dekrétu, treba ho oznámiť podľa normy práva zákonným dokumentom.

Kán. 55 - Pri zachovaní predpisu kán. 37 a 51, keď veľmi vážny dôvod prekáža, aby sa napísaný text dekrétu odovzdal, dekrét sa považuje za oznámený, keď sa pred notárom alebo dvoma svedkami prečíta tomu, komu je určený, a vyhotoví sa zápisnica, ktorú majú podpísať všetci prítomní.

Kán. 56 - Dekrét sa považuje za doručený, ak ten, komu je určený, bol riadne predvolaný, aby si dekrét prevzal alebo si ho vypočul, bez oprávneného dôvodu sa nedostavil alebo odmietol podpísať.

Kán. 57 - § 1. Vždy, keď zákon prikazuje vydanie dekrétu, alebo keď ten, koho sa to týka, zákonne podá žiadosť alebo rekurz o vydanie dekrétu, kompetentná autorita má urobiť opatrenie do troch mesiacov od prijatia žiadosti alebo rekursu, ak zákon nepredpisuje inú lehotu.

§ 2. Ak po uplynutí tejto lehoty nebol dekrét vydaný, vzhľadom na podanie ďalšieho rekursu sa predpokladá, že odpoveď je záporná.

§ 3. Predpokladaná záporná odpoveď neoslobodzuje kompetentnú autoritu od povinnosti vyniesť dekrét, ba ani od nahradenia prípadne spôsobenej škody podľa normy kán. 128.

Kán. 58 - § 1. Jednotlivý dekrét stráca účinnosť zákonným odvolaním zo strany kompetentnej autority, ako aj zaniknutím zákona, na vykonávanie ktorého bol dekrét vydaný.

§ 2. Jednotlivý príkaz, ktorý nebol uložený zákonným dokumentom, zaniká ukončením práva prikazujúceho.

III. kapitola RESKRIPTY

Kán. 59 - § 1. Reskriptom sa rozumie administratívny úkon, vydaný písomne kompetentnou výkonnou autoritou, ktorým sa podľa povahy veci na žiadosť niekoho udeľuje privilégium, dišpenz alebo iná milosť.

§ 2. Predpisy stanovené pre reskripty platia aj pre udeľovanie povolenia, ako aj pre ústne udeľovanie milostí, ak nie je zrejmé niečo iné.

Kán. 60 - Každý si môže vyžiadať akýkoľvek reskript, ak sa mu to výslovne nezakazuje.

Kán. 61 - Ak nie je zrejmé niečo iné, reskript možno vyžiadať pre iného aj bez jeho súhlasu a platí pred jeho prijatím pri neporušení opačných klauzúl.

Kán. 62 - Reskript, v ktorom nie je určený vykonávateľ, má účinok od chvíle, keď bola listina vydaná; ostatné reskripty od chvíle vykonania.

Kán. 63 - § 1. Platnosti reskriptu prekáža *subreptio* čiže zatajenie pravdy, ak v žiadosti nebolo uvedené, čo podľa zákona, kánonického štýlu a kánonickej praxe treba k platnosti uviesť, ak nejde o reskript milosti, ktorý bol daný z *vlastného podnetu*.

§ 2. Takisto platnosti reskriptu prekáža *obreptio* čiže uvedenie nepravdy, ak ani jeden z predložených motivujúcich dôvodov nie je pravdivý.

§ 3. V reskriptoch, v ktorých nie je určený vykonávateľ, je potrebné, aby bol motivujúci dôvod pravdivý v čase, keď bol reskript vydaný; v ostatných reskriptoch v čase vykonania.

Kán. 64 - Milosť, ktorú odmietlo ktorékoľvek dikastérium Rímskej kúrie, nemôže platne udeliť iné dikastérium tej istej kúrie ani iná kompetentná autorita nižšia ako Rímsky veľkňaz bez súhlasu dikastéria, s ktorým sa konanie začalo, pri neporušení práva Penitenciárie pre vnútorné fórum.

Kán. 65 - § 1. Pri neporušení predpisov § 2 a 3 nemá nikto žiadať od iného ordinára milosť, ktorú mu odoprel vlastný ordinár, bez uvedenia, že mu bola milosť odopretá; ak je to uvedené, ordinár nemá udeliť milosť, ak nepozná dôvody odopretia prvým ordinárom.

§ 2. Milosť, ktorú odoprel generálny vikár alebo biskupský vikár, nemôže platne udeliť iný vikár toho istého biskupa, aj keď má od vikára, ktorý milosť odoprel, dôvody odopretia.

§ 3. Milosť odopretá generálnym vikárom alebo biskupským vikárom a potom bez uvedenia tohto odopretia vyžiadaná od diecézneho biskupa je neplatná; avšak milosť, ktorú odoprel diecézny biskup, nemožno platne vyžiadať, hoci sa jej odopretie aj uvedie, od jeho generálneho vikára alebo biskupského vikára bez súhlasu biskupa.

Kán. 66 - Reskript sa nestáva neplatným, ak je v ňom omyl týkajúci sa mena osoby, ktorej sa dáva alebo ktorá ho vydáva, alebo miesta, v ktorom býva, alebo veci, o ktorú ide, len keď podľa úsudku ordinára nie je nijaká pochybnosť o samej osobe alebo o veci.

Kán. 67 - § 1. Ak sa stane, že v jednej a tej istej veci sa vyžadajú dva navzájom si protirečiace reskripty, osobitný prevažuje nad všeobecným v tých veciach, ktoré vyjadruje osobitne.

§ 2. Ak sú rovnako osobitné alebo všeobecné, časovo skorší prevažuje nad neskorším, ak v druhom nie je výslovná zmienka o skoršom alebo ak skorší žiadateľ podvodne alebo v dôsledku značnej nedbanlivosti reskript nepoužil.

§ 3. V pochybnosti či je reskript platný alebo nie, sa treba obrátiť na toho, kto reskript vydal.

Kán. 68 - Reskript Apoštolského stolca, ktorý nemá vykonávateľa, treba predložiť ordinárovi žiadateľa len vtedy, keď sa to v samej listine prikazuje, alebo keď ide o verejnú záležitosť, alebo keď treba overiť podmienky.

Kán. 69 - Reskript, ktorý nemá vymedzený čas na predloženie, sa môže predložiť vykonávateľovi hocikedy, len nech je to bez klamstva a podvodu.

Kán. 70 - Ak sa v reskripte samo udelenie milosti zveruje vykonávateľovi, je na ňom, či na základe svojho rozumného uváženia a svedomia udelí alebo odoprie milosť.

Kán. 71 - Nikto nie je povinný použiť reskript udelený len na jeho prospech, ak ho z iného dôvodu na to nezaväzuje kánonická povinnosť.

Kán. 72 - Reskripty udelené Apoštolským stolcom, ktoré stratili platnosť, môže diecézny biskup z oprávneného dôvodu predĺžiť len raz, nie však na dlhšie ako na tri mesiace.

Kán. 73 - Protikladným zákonom sa nijaké reskripty neodvolávajú, ak sa v samom zákone nestanovuje niečo iné.

Kán. 74 - Hoci niekto môže ústne udelenú milosť použiť na vnútornom fóre, pre vonkajšie fórum je povinný ju dokázať, kedykoľvek sa to od neho zákonne žiada.

Kán. 75 - Ak reskript obsahuje privilégium alebo dišpenz, majú sa navyše zachovávať predpisy nasledujúcich kánonov.

IV. kapitola PRIVILÉGIÁ

Kán. 76 - § 1. Privilégium, čiže výsadu danú osobitným úkonom v prospech určitých osôb tak fyzických, ako aj právnických, môže udeliť zákonodarca, ako aj výkonná autorita, ktorej zákonodarca túto moc udelil.

§ 2. Storočné alebo od nepamäti trvajúce vlastnenie privilégia utvára predpoklad, že bolo udelené.

Kán. 77 - Privilégium treba vykladať podľa normy kán. 36 § 1; avšak vždy treba použiť taký výklad, aby ním tí, ktorí boli obdarení privilégiom, naozaj dosiahli nejakú výsadu.

Kán. 78 - § 1. O privilégiu sa predpokladá, že je trvalé, ak sa nedokáže opak.

§ 2. Osobné privilégium, ktoré sa totiž viaže na osobu, s ňou zaniká.

§ 3. Vecné privilégium zaniká úplným zánikom veci alebo miesta; avšak miestne privilégium sa oživí, ak sa miesto počas päťdesiatich rokov obnoví.

Kán. 79 - Privilégium zaniká odvolaním kompetentnou autoritou podľa normy kán. 47 pri zachovaní predpisu kán. 81.

Kán. 80 - § 1. Žiadne privilégium nezaniká zrieknutím, ak ho neprijala kompetentná autorita.

§ 2. Každá fyzická osoba sa môže zriecť privilégia, ktoré bolo udelené len v jej prospech.

§ 3. Jednotlivé osoby sa nemôžu zriecť privilégia, ktoré bolo udelené nejakej právnickej osobe, či už z dôvodu dôstojnosti miesta alebo veci; ani sama právnická osoba sa nemôže zriecť privilégia, ktoré jej bolo udelené, ak zrieknutie prináša ujmu Cirkvi alebo iným.

Kán. 81 - Privilégium nezaniká ukončením práva toho, kto ho udelil, ak nebolo udelené s klauzulou *s naším dobrozdaním*, alebo s inou rovnocennou klauzulou.

Kán. 82 - Privilégium, ktoré nie je na ťarchu iným, nezaniká jeho nepoužívaním alebo protikladným používaním; to však, ktoré je na ťarchu iným, stráca sa legitímnym premlčaním.

Kán. 83 - § 1. Privilégium zaniká uplynutím času alebo vyčerpaním počtu prípadov, pre ktoré bolo udelené, pri zachovaní predpisu kán. 142 § 2.

§ 2. Zaniká aj vtedy, keď sa postupom času okolnosti podľa úsudku kompetentnej autority natoľko zmenili, že sa stalo škodlivým alebo jeho používanie nedovoleným.

Kán. 84 - Kto zneužíva moc, ktorá mu bola daná privilégiom, zasluhuje si, aby bol zbavený samého privilégia; preto toho, kto ťažko zneužíva privilégium, má ordinár po márnom napomenutí zbaviť privilégia, ktoré mu sám udelil. Keď však bolo privilégium udelené Apoštolským stolcom, ordinár je povinný ho o tom upovedomiť.

V. kapitola DIŠPENZY

Kán. 85 – Dišpenz, čiže uvoľnenie čisto cirkevného zákona v jednotlivom prípade, môžu v medziach svojej kompetencie udeliť tí, ktorí majú výkonnú moc, ako aj tí, ktorým explicitne alebo implicitne patrí moc dišpenzovať buď samým právom alebo na základe legitímneho delegovania.

Kán. 86 - Dišpenzu nepodliehajú zákony, pokiaľ vymedzujú podstatné ustanovujúce prvky inštitúcií alebo právnych úkonov.

Kán. 87¹ - § 1. Diecézny biskup, keď usúdi, že to prospeje duchovnému dobru veriacich, môže ich dišpenzovať od disciplinárnych zákonov tak univerzálnych, ako aj partikulárnych, ktoré pre jeho územie alebo pre jeho podriadených vyniesla najvyššia cirkevná autorita, nie však od procesných alebo trestných zákonov, ani od tých, od ktorých je dišpenz osobitne vyhradený Apoštolskému stolcu alebo inej autorite.

§ 2. Ak je podanie rekuruzu Svätému stolcu spojené s ťažkosťami a súčasne z oneskorenia hrozí nebezpečenstvo veľkej škody, ktorýkoľvek ordinár môže dišpenzovať od týchto

¹ PCCICAI, odpoveď zo 14. mája 1985, AAS 77 (1985) 771:

Pochybnosť: *Či okrem prípadu nebezpečenstva smrti diecézny biskup môže podľa kán. 87 § 1 dišpenzovať od kánonickej formy pri uzatváraní manželstva dvoch katolíkov?*

Odpoveď: *Záporne.*

zákonov, hoci je dišpenz vyhradený Svätému stolcu, len keď ide o dišpenz, ktorý on v tých istých okolnostiach pri zachovaní predpisu kán. 291 zvyčajne udeľuje.

Kán. 88 - Miestny ordinár môže dišpenzovať od diecéznych zákonov a kedykoľvek usúdi, že to prospeje dobru veriacich, aj od zákonov vynesných plenárnym alebo provinčným koncilom alebo konferenciou biskupov.

Kán. 89 - Farár a iní kňazi alebo diakoni nemôžu dišpenzovať od univerzálneho a partikulárneho zákona, ak im táto moc nebola výslovne udelená.

Kán. 90 - § 1. Od cirkevného zákona sa nemá dišpenzovať bez oprávneného a rozumného dôvodu, pričom treba mať na zreteli okolnosti prípadu a závažnosť zákona, od ktorého sa dišpenzuje; inak je dišpenz nedovolený, a ak ho nedal sám zákonodarca, alebo jeho nadriadený, je aj neplatný.

§ 2. V pochybnosti o dostatočnosti dôvodu sa dišpenz udeľuje platne a dovolene.

Kán. 91 - Kto má moc dišpenzovať, môže ju vykonávať aj v prípade, že sa nachádza mimo svojho územia, voči podriadeným, hoci aj neprítomným na území, a takisto, ak nie je výslovne stanovený opak, aj voči cudzincom, ktorí sa aktuálne nachádzajú na jeho území, ako aj voči sebe samému.

Kán. 92 - Striktnému výkladu podľa normy kán. 36 § 1 podlieha nielen dišpenz, ale aj sama moc dišpenzovať, udelená pre určitý prípad.

Kán. 93 - Dišpenz, udelený na postupné používanie, zaniká tými istými spôsobmi ako privilegium, ako aj istým a úplným zánikom motivujúceho dôvodu.

V. titul

ŠTATÚTY A PORIADKY

Kán. 94 - § 1. Štatúty vo vlastnom zmysle sú nariadenia, ktoré sa podľa normy práva vydávajú pre zoskupenia osôb alebo vecí a ktorými sa definuje ich cieľ, ustanovenie, riadenie a spôsob konania.

§ 2. Štatúty zoskupenia osôb zaväzujú iba osoby, ktoré sú zákonne jeho členmi; štatúty zoskupenia vecí zaväzujú tých, ktorí majú na starosti jeho spravovanie.

§ 3. Predpisy štatútov vydané a vyhlásené na základe zákonodarnej moci sa riadia predpismi kánonov o zákonoch.

Kán. 95 - § 1. Poriadky sú pravidlá čiže normy, ktoré sa majú zachovávať pri zhromaždeniach osôb, či už vyhlásených cirkevnou autoritou, alebo slobodne zvolaných veriacimi, ako aj pri iných sláveniach, a ktorými sa určuje to, čo sa vzťahuje na ustanovenie, riadenie a spôsob konania.

§ 2. Pravidlá poriadku pri zhromaždeniach alebo pri sláveniach zaväzujú tých, ktorí majú na nich účasť.

VI. titul

FYZICKÉ A PRÁVNICKÉ OSOBY

I. kapitola

KÁNONICKÉ POSTAVENIE FYZICKÝCH OSÔB

Kán. 96 - Človek je krstom včlenený do Kristovej cirkvi a v nej je ustanovený za osobu s povinnosťami a právami, ktoré sú kresťanom vlastné vzhľadom na ich postavenie, pokiaľ sú v cirkevnom spoločenstve a ak tomu neprekáža legitímne vynesená sankcia.

Kán. 97 - § 1. Osoba, ktorá dovŕšila osemnásť rok života, je plnoletá; ak tento vek nedovŕšila, je maloletá.

§ 2. Maloletá osoba pred dovŕšením siedmeho roku života sa volá dieťa a považuje sa za takú, ktorá nie je zodpovedná za seba, ale po dovŕšení siedmeho roku sa predpokladá, že je schopná používať rozum.

Kán. 98 - § 1. Plnoletej osobe prináleží plné vykonávanie jej práv.

§ 2. Maloletá osoba vo vykonávaní svojich práv ostáva pod mocou rodičov alebo poručníkov s výnimkou tých prípadov, v ktorých sú maloleté osoby Božím zákonom alebo kánonickým právom vyňaté spod ich moci; čo sa týka ustanovenia poručníkov a ich moci, majú sa zachovávať predpisy občianskeho práva, ak sa kánonickým právom nestanovuje niečo iné alebo ak diecézny biskup neusúdil, že v určitých prípadoch sa treba z oprávneného dôvodu vymenovaním postarať o iného poručníka.

Kán. 99 - Komu trvalo chýba používanie rozumu, považuje sa za nezodpovedného za seba a pripodobňuje sa deťom.

Kán. 100 - Osoba sa nazýva: *obyvateľ* na mieste, kde má trvalé bydlisko; *pristáhovalec*, kde má prechodné bydlisko; *cudzinec*, keď sa nachádza mimo trvalého i prechodného bydliska, ktoré si ešte podržiava; *potulný*, ak nemá nikde ani trvalé, ani prechodné bydlisko.

Kán. 101 - § 1. Miesto pôvodu dieťaťa aj novopokrstenca je miesto, kde mali rodičia trvalé bydlisko, keď sa dieťa narodilo, alebo ak ho nemali, tak prechodné bydlisko; ak rodičia nemali to isté trvalé alebo prechodné bydlisko, berie sa za miesto to, kde ho mala matka.

§ 2. Ak ide o dieťa potulných, miestom jeho pôvodu je samo miesto narodenia; ak ide o odložené dieťa, je to miesto, kde bolo nájdené.

Kán. 102 - § 1. Trvalé bydlisko získava osoba takým pobytom na území niektorej farnosti alebo aspoň diecézy, ktorý je buď spojený s úmyslom zostať tam natrvalo, ak ju odtiaľ niečo neodvolá, alebo sa pobyt predĺžil na plných päť rokov.

§ 2. Prechodné bydlisko získava osoba takým pobytom na území niektorej farnosti alebo aspoň diecézy, ktorý je buď spojený s úmyslom zostať tam aspoň tri mesiace, ak ju odtiaľ niečo neodvolá, alebo sa pobyt skutočne predĺžil na tri mesiace.

§ 3. Trvalé alebo prechodné bydlisko na území farnosti sa volá farské; na území diecézy, hoci nie vo farnosti, diecézne.

Kán. 103 - Členovia rehoľných inštitútov a spoločností apoštolského života získavajú trvalé bydlisko v mieste, kde sa nachádza dom, do ktorého sú začlenení; prechodné bydlisko v dome, kde sa podľa normy kán. 102 § 2 zdržiavajú.

Kán. 104 - Manželia majú mať spoločné trvalé alebo prechodné bydlisko; z dôvodu zákonného odlúčenia alebo z iného oprávneného dôvodu, môže mať každý vlastné trvalé alebo prechodné bydlisko.

Kán. 105 - § 1. Maloletá osoba si nevyhnutne podržiava trvalé a prechodné bydlisko toho, koho moci podlieha. Po prekročení detského veku môže získať aj vlastné prechodné bydlisko; a keď je podľa normy občianskeho práva zákonne osamostatnená, aj vlastné trvalé bydlisko.

§ 2. Kto je z iného dôvodu než z dôvodu maloletosti zákonne zverený do poručníctva alebo opatrovníctva iného, má trvalé a prechodné bydlisko poručníka alebo opatrovníka.

Kán. 106 - Trvalé a prechodné bydlisko sa stráca odchodom z miesta s úmyslom nevrátiť sa, pri neporušení predpisu kán. 105.

Kán. 107 - § 1. Každý dostáva svojho farára a ordinára na základe tak trvalého, ako aj prechodného bydliska.

§ 2. Vlastným farárom alebo ordinárom potulného je farár alebo ordinár miesta, kde sa potulný aktuálne zdržiava.

§ 3. Vlastným farárom aj toho, kto má iba diecézne trvalé alebo prechodné bydlisko, je farár miesta, na ktorom sa aktuálne zdržiava.

Kán. 108 - § 1. Pokrvnosť sa počíta podľa línií a stupňov.

§ 2. V priamej línii je toľko stupňov, koľko je pokolení, čiže koľko osôb po odpočítaní kmeňa.

§ 3. V bočnej línii je toľko stupňov, koľko osôb v obidvoch líniách spolu po odpočítaní kmeňa.

Kán. 109 - § 1. Príbuzenstvo vzniká z platného manželstva, hoci nedokonaného, a existuje medzi mužom a pokrvnými ženou a rovnako medzi ženou a pokrvnými mužom.

§ 2. Počíta sa tak, že tí, ktorí sú pokrvnými mužom, sú v tej istej línii a v tom istom stupni príbuzní k žene a opačne.

Kán. 110 – Deti adoptované podľa normy občianskeho zákona sa považujú za deti toho alebo tých, ktorí ich adoptovali.

Kán. 111 - § 1. Prijatím krstu sa do Latinskej cirkvi začleňuje dieťa rodičov, ktorí do nej patria, alebo ak jeden z nich do nej nepatrí, obaja zhodne prejavili vôľu, aby dieťa bolo pokrstené v Latinskej cirkvi; ak chýba zhodná vôľa, dieťa je začlenené do svojprávnej cirkvi, do ktorej patrí otec.

§ 2. Ak iba jeden z rodičov je katolíkom, začleňuje sa do tej cirkvi, do ktorej patrí tento katolícky rodič.

§ 3.² Každý krstenec, ktorý dovŕšil štrnásť rok života, si môže slobodne zvoliť, či má byť pokrstený v Latinskej alebo v inej svojprávnej cirkvi; v tomto prípade patrí do tej cirkvi, ktorú si zvolil.

Kán. 112³ - § 1. Po prijatí krstu sa do inej svojprávnej cirkvi začleňujú:

1. kto dostal dovolenie od Apoštolského stolca;
2. manželská stránka, ktorá pri uzavieraní manželstva alebo počas jeho trvania vyhlásila, že prestupuje do svojprávnej cirkvi druhej stránky; po rozviazaní manželstva sa môže slobodne vrátiť do Latinskej cirkvi;
3. deti tých, o ktorých sa hovorí v bode 1 a 2, pred dovŕšením štrnásteho roku života a takisto v miešanom manželstve deti katolíckej stránky, ktorá zákonne prešla do svojprávnej cirkvi; po dovŕšení tohto veku sa však môžu vrátiť do Latinskej cirkvi.

§ 2. Ani dlhotrvajúci zvyk prijímať sviatosti podľa obradov niektorej svojprávnej cirkvi neprináša so sebou zaradenie do tejto cirkvi.

§ 3.⁴ Každý prechod do inej svojprávnej cirkvi nastane od chvíle jeho prehlásenia, vykonaného pred miestnym ordinárom alebo vlastným farárom tejto cirkvi, alebo pred kňazom, ktorého jeden z nich delegoval a pred dvomi svedkami, ak reskript Apoštolského stolca nestanovil iné; a má sa zaznačiť do knihy pokrstených.

II. kapitola

PRÁVNICKÉ OSOBY

Kán. 113 - § 1. Katolícka cirkev a Apoštolský stolec majú zo samého Božieho ustanovenia povahu morálnej osoby.

§ 2. Okrem fyzických osôb sú v Cirkvi aj právnické osoby čiže v kánonickom práve subjekty povinností a práv, ktoré zodpovedajú ich povahe.

Kán. 114 - § 1. Za právnické osoby sa ustanovujú buď na základe samého predpisu práva alebo osobitného oprávnenia, ktoré dala dekrétom kompetentná autorita, zoskupenia osôb alebo vecí zamerané na cieľ zodpovedajúci poslaniu Cirkvi, ktorý presahuje cieľ jednotlivcov.

§ 2. Cieľmi, o ktorých sa hovorí v § 1, sa rozumejú tie, ktoré sa vzťahujú na diela nábožnosti, apoštolátu alebo dobročinnéj lásky tak duchovnej ako aj časnej.

§ 3. Kompetentná cirkevná autorita má udeľovať právnu subjektivitu iba tým zoskupeniam osôb alebo vecí, ktoré sledujú naozaj užitočný cieľ, a po zvážení všetkého, disponujú prostriedkami, o ktorých sa predvída, že môžu byť dostačujúce na dosiahnutie vytýčeného cieľa.

Kán. 115 - § 1. Právnickými osobami v Cirkvi sú alebo zoskupenia osôb alebo zoskupenia vecí.

² Pápež František, *De concordia inter Codices*, 31. mája 2016, *AAS* 108 (2016) 602-606.

³ Štátny sekretariát, reskript z 26. novembra 1992, *AAS* 85 (1993) 81:

Podľa normy kán. 112 § 1 CIC je zakázané komukoľvek po prijatí krstu začleniť sa do inej svojprávnej cirkvi, ak mu nebol daný súhlas od Apoštolského stolca. O tejto záležitosti Najvyšší veľkňaz Ján Pavol II. po tom, čo si vypočul mienku Pápežskej rady na výklad textov zákonov, ustanovil, že takýto súhlas sa môže predpokladať kedykoľvek by kresťan Latinskej cirkvi požiadal o prestup do inej svojprávnej obradovej Cirkvi, ak sa územie jej eparchie nachádza v tých istých hraniciach, len keď diecézni biskupi oboch diecéz vzájomne písomne súhlasili.

⁴ Pápež František, Apoštolský list *Motu proprio*, *De concordia inter Codices*, 31. mája 2016, *AAS* 108 (2016) 602-606.

§ 2. Zoskupenie osôb, ktoré môže byť ustanovené aspoň z troch osôb, je kolégiové, ak jeho činnosť určujú členovia spoluúčasťou na rozhodovaní či už rovnakým alebo nerovnakým právom, podľa normy práva a štatútu; ináč je nekolégiové.

§ 3. Zoskupenie vecí, čiže samostatná základina, pozostáva z dohier, čiže vecí buď duchovných alebo materiálnych a spravuje ho podľa normy práva a štatútu buď jedna alebo viaceré fyzické osoby, alebo kolégium.

Kán. 116 - § 1. Verejné právnické osoby sú zoskupenia osôb alebo vecí, ktoré ustanovuje kompetentná cirkevná autorita, aby v im stanovených hraniciach plnili v mene Cirkvi podľa normy predpisov práva vlastnú úlohu, ktorá im bola zverená vzhľadom na verejné dobro; ostatné právnické osoby sú súkromné.

§ 2. Verejné právnické osoby dostávajú túto subjektivitu buď samým právom, alebo osobitným dekrétom kompetentnej autority, ktorým ju výslovne udeľuje. Súkromné právnické osoby dostávajú túto subjektivitu iba na základe osobitného dekrétu kompetentnej autority, ktorým ju výslovne udeľuje.

Kán. 117 - Žiadne zoskupenie osôb alebo vecí, ktoré sa uchádza o získanie právnej subjektivity, ju nemôže získať, ak kompetentná autorita neschváli jeho štatút.

Kán. 118 - Verejnú právnickú osobu zastupujú a konajú v jej mene tí, ktorým sa táto kompetencia priznáva univerzálnym alebo partikulárnym právom, alebo vlastným štatútom. Súkromnú právnickú osobu zastupujú tí, ktorým sa tá istá kompetencia udeľuje štatútom.

Kán. 119⁵ - Ak sa v práve alebo v štatúte neurčuje niečo iné, o kolégiových úkonoch platí:

1. ak ide o voľby, právnu účinnosť má to, čo za prítomnosti väčšiny tých, ktorí musia byť zvolaní, prijala absolútna väčšina prítomných; po dvoch neúspešných hlasovaniach sa má hlasovať o dvoch kandidátoch, ktorí dostali najväčší počet hlasov, alebo ak ich je viac, o dvoch vekom najstarších; ak po treťom hlasovaní je počet hlasov rovnaký, za zvoleného sa má pokladať vekom starší;

2. ak ide o iné záležitosti, právnu účinnosť má to, čo za prítomnosti väčšiny tých, ktorí musia byť zvolaní, prijala absolútna väčšina prítomných. Ak po dvoch hlasovaniach počet hlasov zostáva rovnaký, predseda môže rovnosť odstrániť svojím hlasom;

3. čo sa však týka všetkých ako jednotlivcov, musia schváliť všetci.

Kán. 120 - § 1. Právnická osoba je svojou povahou trvalá. Zaniká však, ak ju kompetentná autorita zákonne zruší, alebo ak počas sto rokov nevyvíja činnosť. Súkromná právnická osoba okrem toho zaniká, ak sa združenie samo podľa normy štatútu rozpustí, alebo ak podľa úsudku kompetentnej autority základina sama podľa normy štatútu prestala existovať.

§ 2. Ak z kolégiovej právnickej osoby zostane čo i len jeden člen a zoskupenie osôb podľa štatútu neprestalo existovať, vykonávanie všetkých práv zoskupenia prislúcha tomuto členovi.

⁵PCLTI, odpoveď z 8. mája 1990, AAS 82 (1990) 845:

Pochybnosť: *Či pri voľbe vykonanej podľa normy kán. 119, b. 1 sa i naďalej vyžaduje pri treťom skrutíniu absolútna väčšina prítomných hlasov, alebo výmúc prípad rovnosti by stačila relatívna väčšina?*

Odpoveď: *Záporne na prvú časť, kladne na druhú.*

Kán. 121 - Ak sa zoskupenia tak osôb, ako aj vecí, ktoré sú verejnými právnickými osobami, spoja tak, že sa z nich ustanoví jedno zoskupenie, ktoré má tiež právnu subjektivitu, táto nová právnická osoba dostane majetky a majetkové práva vlastné predošlým osobám a preberá bremená, ktorými boli zaťažené. Čo sa však týka najmä určenia majetkov a znášania bremien, musia zostať neporušené vôľa zakladateľov a darcov, ako aj nadobudnuté práva.

Kán. 122 - Ak sa zoskupenie, ktoré má verejnú právnu subjektivitu, rozdelí tak, že jeho jedna časť sa spojí s inou právnickou osobou, alebo sa z oddelenej časti zriadi odlišná verejná právnická osoba, cirkevná autorita, ktorej prislúcha rozdelenie, sa sama alebo cez vykonávateľa musí pri zachovaní predovšetkým vôle zakladateľov a darcov, ako aj nadobudnutých práv a schváleného štatútu postarať o to:

1. aby sa spoločné deliteľné majetky aj majetkové práva, ako aj dlhy a iné bremená rozdelili v náležitom pomere nestranne a čestne medzi právnické osoby, o ktoré ide, so zreteľom na všetky okolnosti a potreby obidvoch osôb;
2. aby užívanie a výnosy nedeliteľných spoločných majetkov pripadli obidvom právnickým osobám a im vlastné bremená sa uložili obidvom, pri zachovaní náležitého pomeru, ktorý treba určiť nestranne a čestne.

Kán. 123 - Keď zanikne verejná právnická osoba, naloženie s jej majetkom a majetkovými právami, ako aj s bremenami sa riadi právom a štatútom; ak tie o tom mlčia, prípadnú bezprostredne vyššej právnickej osobe vždy pri neporušení vôle zakladateľov alebo darcov, ako aj nadobudnutých práv. Keď zanikne súkromná právnická osoba, naloženie s jej majetkami a bremenami sa riadi vlastným štatútom.

VII. titul PRÁVNE ÚKONY

Kán. 124 - § 1. Pre platnosť právneho úkonu sa vyžaduje, aby ho urobila spôsobilá osoba a aby obsahoval to, čo tvorí podstatu samého úkonu, ako aj formality a požiadavky, ktoré právo určuje pre platnosť úkonu.

§ 2. Predpokladá sa, že riadne vykonaný právny úkon z hľadiska svojich vonkajších prvkov je platný.

Kán. 125 - § 1. Úkon vykonaný pod vonkajším násilím, spáchaným na osobe, ktorému ona nemohla nijako odporovať, sa považuje za nevykonaný.

§ 2. Úkon vykonaný z veľkého strachu, spôsobeného nespravodlivo, alebo na základe podvodu, je platný, ak právo neurčuje niečo iné; sudca ho však môže rozsudkom zrušiť buď na žiadosť poškodenej stránky alebo jej právnych nástupcov alebo z úradu.

Kán. 126 - Úkon urobený z neznalosti alebo na základe omylu, ktorý sa týka toho, čo tvorí jeho podstatu, alebo sa vzťahuje na podmienku *sine qua non*, je neplatný; ináč je platný, ak právo neurčuje niečo iné, ale úkon uskutočnený z neznalosti alebo na základe omylu môže dať príležitosť, aby sa podľa normy práva podala žaloba na jeho zrušenie.

Kán. 127⁶ - § 1. Keď právo určuje, že predstavený na vykonanie úkonov, potrebuje súhlas alebo radu nejakého kolégia alebo skupiny osôb, musí sa zvolať kolégium alebo skupina podľa normy kán. 166, ak partikulárne alebo vlastné právo, keď ide len o vyžiadanie rady, neurčuje inak; aby však úkony boli platné, vyžaduje sa, aby súhlas dala absolútna väčšina prítomných, alebo aby sa rada vyžiadala od všetkých.

§ 2. Keď právo stanovuje, že predstavený na vykonanie úkonov potrebuje súhlas alebo radu niektorých osôb ako jednotlivcov, vtedy platí:

1. keď sa vyžaduje súhlas, úkon predstaveného je neplatný, ak si nevyžiadal súhlas týchto osôb, alebo konal proti ich stanovisku, alebo niektorej z nich;

2. keď sa vyžaduje rada, úkon predstaveného je neplatný, ak nevypočul tieto osoby. Predstavený, hoci nie je viazaný prístupíť na ich stanovisko, i keď zhodné, predsa nemá bez dôvodu, ktorý podľa jeho úsudku prevažuje, odstúpiť od ich stanoviska, najmä zhodného.

§ 3. Všetci, ktorých súhlas alebo rada sa vyžaduje, sú povinní úprimne vyjadriť svoju mienku, a ak to vyžaduje závažnosť záležitostí, starostlivo zachovávať tajomstvo; predstavený však môže túto povinnosť vyžadovať.

Kán. 128 - Ktokoľvek právnym úkonom nezákonne, ba akýmkoľvek iným úkonom, vykonaným úmyselne alebo z nedbanlivosti, spôsobil inému škodu, je povinný spôsobenú škodu nahradiť.

VIII. titul

RIADIACA MOC

Kán. 129 - § 1. Na riadiacu moc, ktorá je v Cirkvi z Božieho ustanovenia a volá sa aj jurisdikčnou mocou, sú podľa normy predpisov práva spôsobilí tí, ktorí sú vyznačení posvätným stavom.

§ 2. Pri vykonávaní tejto moci môžu podľa normy práva spolupracovať aj veriaci laici.

Kán. 130 - Riadiaca moc ako taká sa vykonáva na vonkajšom fóre, niekedy však len na vnútornom fóre, a to tak, že účinky, ktoré z jej vykonávania prirodzene vyplývajú pre vonkajšie fórum, sa vo vnútornom fóre neuznávajú, pokiaľ to pre vymedzené prípady nestanovuje právo.

Kán. 131 - § 1. Riadna riadiaca moc je tá, ktorá je samým právom spojená s nejakým úradom; delegovaná je tá, ktorá sa udeľuje samej osobe nie prostredníctvom úradu.

§ 2. Riadna riadiaca moc môže byť vlastná alebo zastupiteľská.

§ 3. Kto o sebe tvrdí, že je delegovaný, má bremeno delegovanie dokázať.

Kán. 132 - § 1. Trvalé splnomocnenia sa riadia predpismi o delegovanej moci.

§ 2. Predsa však, ak sa v jeho udelení výslovne nestanovuje niečo iné, alebo ak nebol zvolený so zreteľom na jeho osobné schopnosti, trvalé splnomocnenie, udelené ordinárovi

⁶ PCCICAI, odpoveď II zo 14. mája 1985, AAS 77 (1985) 771:

Pochybnosť: *Keď právo stanovuje, že predstavený na vykonanie úkonu potrebuje súhlas nejakého kolégia alebo skupiny osôb podľa normy kán. 127 § 1, či má sám predstavený právo hlasovať s ostatnými aspoň na odstránenie rovnosti hlasov?*

Odpoveď: *Záporne.*

nezaniká ukončením práva ordinára, ktorému bolo dané, hoci ho sám začal vykonávať, ale prechádza na ktoréhokoľvek ordinára, ktorý je jeho nástupcom v riadení.

Kán. 133 - § 1. Delegovaný, ktorý prekročí medze svojho mandátu vzhľadom na veci alebo na osoby, nič nevykoná.

§ 2. Nepovažuje sa za prekročenie mandátu, ak delegovaný iným spôsobom, aký je určený v mandáte, vykoná to, na čo je delegovaný, ak sám delegujúci nepredpísal spôsob ako podmienku platnosti.

Kán. 134 - § 1. Pod menom ordinár sa v práve okrem Rímskeho veľkňaza rozumejú diecézni biskupi a iní, ktorí sú hoci len dočasne na čele nejakej partikulárnej cirkvi alebo na jej roveň postaveného spoločenstva podľa normy kán. 368, ako aj tí, ktorí v nich majú všeobecnú riadnu výkonnú moc, totiž generálni a biskupskí vikári; a taktiež pre svojich členov vyšší predstavení klerických rehoľných inštitútov pápežského práva a klerických spoločností apoštolského života pápežského práva, ktorí majú aspoň riadnu výkonnú moc.

§ 2. Pod menom miestny ordinár sa rozumejú všetci, ktorí sú uvedení v § 1 s výnimkou predstavených rehoľných inštitútov a spoločností apoštolského života.

§ 3. Čo sa v kánonoch udeľuje výslovne diecéznemu biskupovi v oblasti výkonnej moci, rozumie sa tak, že prislúcha iba diecéznemu biskupovi a tým, ktorí sú mu podľa kán. 381 § 2 postavení na roveň, z čoho sú vylúčení generálny vikár a biskupský vikár, ak to nemajú na základe osobitného mandátu.

Kán. 135 - § 1. Riadiaca moc sa delí na zákonodarnú, výkonnú a súdnu.

§ 2. Zákonodarnú moc treba vykonávať spôsobom predpísaným v práve a tá, ktorú v Cirkvi má zákonodarca nižší, než je najvyššia autorita, nemôže byť platne delegovaná, ak právo výslovne neurčuje niečo iné; nižší zákonodarca nemôže platne vyniesť zákon, ktorý je v protiklade s vyšším právom.

§ 3. Súdnu moc, ktorú majú sudcovia alebo súdne kolégiá, treba vykonávať spôsobom predpísaným v práve a nemožno ju delegovať, iba ak na vykonanie prípravných úkonov pre nejaký dekrét alebo rozsudok.

§ 4. Pri vykonávaní výkonnej moci sa majú zachovávať predpisy nasledujúcich kánonov.

Kán. 136 - Výkonnú moc môže niekto vykonávať, hoci sa zdržiava mimo svojho územia, voči podriadeným, aj keď nie sú na území, ak z povahy veci alebo z predpisu práva nie je zrejmé niečo iné; voči cudzincom, nachádzajúcim sa aktuálne na území, ak ide o udelenie priazni alebo o vykonanie nariadení univerzálnych alebo partikulárnych zákonov, ktorými sú viazaní podľa normy kán. 13 § 2, bod 2.

Kán. 137 - § 1. Riadnu výkonnú moc možno delegovať tak na jednotlivý úkon, ako aj na všetky prípady, ak právo výslovne neurčuje niečo iné.

§ 2. Výkonnú moc, ktorú delegoval Apoštolský stolec, možno subdelegovať tak na jednotlivý úkon alebo na všetky prípady, ak delegovaný nebol zvolený so zreteľom na jeho osobné schopnosti alebo subdelegovanie nebolo výslovne zakázané.

§ 3. Výkonnú moc, delegovanú inou autoritou, ktorá má riadnu moc, ak bola delegovaná na všetky prípady, možno subdelegovať len v jednotlivých prípadoch; ak bola delegovaná

na jednotlivý úkon alebo na určité úkony, nemôže byť subdelegovaná, ak to delegujúci výslovne nedovolil.

§ 4. Nijakú subdelegovanú moc nemožno opäť subdelegovať, ak to delegujúci výslovne nedovolil.

Kán. 138 - Riadnu výkonnú moc, ako aj moc delegovanú na všetky prípady treba vykladať široko, akúkoľvek inú striktno; kto však má delegovanú moc, rozumie sa, že dostal aj to, bez čoho túto moc nemôže vykonávať.

Kán. 139 - § 1. Ak právo nestanovuje niečo iné, tým, že sa niekto obráti na niektorú kompetentnú autoritu, aj vyššiu, nepozastavuje sa výkonná moc, či už riadna alebo delegovaná, inej kompetentnej autority.

§ 2. Do kauzy predloženej vyššej autorite sa nemá miešať nižšia, ak to nie je z vážneho a naliehavého dôvodu; v tom prípade má ihneď o záležitosti upovedomiť vyššiu autoritu.

Kán. 140 - § 1. Keď na vybavenie tej istej záležitosti boli delegovaní viacerí ako celok, ten, kto skôr začal vybavovať záležitosť, ostatných z jej vybavovania vylučuje, ak neskôr nebol v tom hatený alebo vo vybavovaní záležitosti nechcel ďalej pokračovať.

§ 2. Keď na vybavenie záležitosti boli kolégiovo delegovaní viacerí, všetci musia postupovať podľa normy kán. 119, ak v mandáte nebolo určené niečo iné.

§ 3. Ak výkonná moc bola delegovaná viacerým, predpokladá sa, že im bola delegovaná ako celku.

Kán. 141 - Keď boli viacerí delegovaní postupne, záležitosť má vybaviť ten, ktorého mandát bol skorší a neskôr nebol odvolaný.

Kán. 142 - § 1. Delegovaná moc zaniká: splnením mandátu; uplynutím času alebo vyčerpaním počtu prípadov, na ktoré bola daná; zaniknutím cieľovej príčiny delegovania; priamym oznámením odvolania delegovanému zo strany delegujúceho, ako aj zrieknutím sa delegovaného oznámeným delegujúcemu, keď ho on prijme. Nezaniká však ukončením práva delegujúceho, ak to nevyplýva z pripojených klauzúl.

§ 2. Úkon na základe delegovanej moci, ktorá sa vykonáva len pre vnútorné fórum, urobený z nepozornosti po uplynutí času, na ktorý bola udelená, je platný.

Kán. 143 - § 1. Riadna moc zaniká stratou úradu, s ktorým je spojená.

§ 2. Ak právo neurčuje niečo iné, riadna moc sa pozastavuje, ak sa proti zbaveniu úradu alebo proti odvolaniu z neho podá zákonné odvolanie alebo sa predloží rekurz.

Kán. 144 - § 1. V prípade spoločného omylu o skutku alebo o práve a tiež v prípade pozitívnej a pravdepodobnej pochybnosti o práve alebo o skutku, Cirkev dopĺňa riadiacu výkonnú moc tak pre vonkajšie, ako aj vnútorné fórum.

§ 2. Tá istá norma sa aplikuje, keď ide o splnomocnenia, o ktorých sa hovorí v kán. 882, 883, 966 a 1111 § 1.

IX. titul

CIRKEVNÉ ÚRADY

Kán. 145 - § 1. Cirkevný úrad je akákoľvek úloha, natrvalo zriadená Božím alebo cirkevným ustanovením, ktorú treba vykonávať na dosiahnutie duchovného cieľa.

§ 2. Povinnosti a práva vlastné jednotlivým cirkevným úradom sa určujú buď samým právom, ktorým sa úrad ustanovuje, alebo dekrétom kompetentnej autority, ktorým sa ustanovuje a súčasne udeľuje.

I. kapitola

OBSADZOVANIE CIRKEVNÉHO ÚRADU

Kán. 146 - Cirkevný úrad nemožno platne nadobudnúť bez kánonického obsadenia.

Kán. 147 - Obsadenie cirkevného úradu sa uskutočňuje: slobodným udelením kompetentnou cirkevnou autoritou; ustanovením tou istou autoritou, ak predchádzalo návrhnutie; potvrdením alebo prijatím, vykonaným tou istou autoritou, ak predchádzala voľba alebo postulácia; napokon jednoduchou voľbou a prijatím voľby zo strany zvoleného, ak voľba nevyžaduje potvrdenie.

Kán. 148 - Autorita, ktorej patrí právo úrady zriaďovať, obnovovať a rušiť, je kompetentná ich aj obsadzovať, ak právo nestanovuje niečo iné.

Kán. 149 - § 1. Aby mohol byť niekto vymenovaný do cirkevného úradu, musí byť v spoločenstve Cirkvi a byť vhodný, čiže mať také vlastnosti, ktoré sa univerzálnym alebo partikulárnym právom, alebo zákonom základiny vyžadujú na tento úrad.

§ 2. Obsadenie cirkevného úradu tým, komu chýbajú požadované vlastnosti, je iba vtedy neplatné, ak sa vlastnosti výslovne vyžadujú pre platnosť obsadenia univerzálnym alebo partikulárnym právom, alebo zákonom základiny; ináč je platné, ale možno ho zrušiť dekrétom kompetentnej autority alebo rozsudkom administratívneho tribunálu.

§ 3. Obsadenie úradu vykonané so simóniou je neplatné samým právom.

Kán. 150 - Úrad, ktorý so sebou prináša plnú starostlivosť o duše, na plnenie ktorej sa vyžaduje vykonávanie kňazského stavu, nemožno platne udeliť tomu, kto ešte nebol vysvätený za kňaza.

Kán. 151 – Obsadenie úradu, ktorý so sebou prináša starostlivosť o duše, sa bez vážneho dôvodu nemá odkladať.

Kán. 152 - Nikomu sa nemajú udeliť dva alebo viaceré nezlučiteľné úrady, totiž také, ktoré tá istá osoba súčasne nemôže vykonávať.

Kán. 153 - § 1. Obsadenie úradu, ktorý podľa práva nie je uprázdnený, je samým činom neplatné a nestáva sa platné ani následným uprázdnením.

§ 2. Ale ak ide o úrad, ktorý sa podľa práva udeľuje na určitý čas, obsadenie sa môže urobiť počas šiestich mesiacov pred uplynutím tohto času a účinok nadobúda odo dňa uprázdnenia úradu.

§ 3. Prisľúbenie nejakého úradu, dané kýmkoľvek, nemá nijaký právny účinok.

Kán. 154 - Úrad uprázdný podľa práva, avšak doteraz niekým nezákonne držaný, možno udeliť, len keď sa náležite vyhlásilo, že toto držanie nie je zákonné, a o tomto vyhlásení sa má urobiť zmienka v udeľovacej listine.

Kán. 155 - Kto v zastúpení toho, kto je nedbanlivý alebo je hatený, udeľuje úrad, nenadobúda tým nijakú moc nad osobou, ktorej bol udelený, ale jej právne postavenie je práve také, ako keby obsadenie bolo bývalo vykonané podľa riadnej normy práva.

Kán. 156 - Obsadenie akéhokoľvek úradu sa má zaznamenať písomne.

1. článok

SLOBODNÉ UDELENIE

Kán. 157 - Ak právo výslovne nestanovuje niečo iné, patrí diecéznemu biskupovi slobodným udelením obsadzovať cirkevné úrady vo vlastnej partikulárnej cirkvi.

2. článok

NAVRHOVANIE

Kán. 158 - § 1. Návrh na cirkevný úrad zo strany toho, komu patrí právo navrhovať, sa má podať autorite, ktorá má právo ustanovovať do tohto úradu, a to do troch mesiacov od prijatia správy, že je úrad uprázdný, ak legitímne nie je určené niečo iné.

§ 2. Ak právo navrhovať prislúcha nejakému kolégium alebo skupine osôb, ten, kto má byť navrhnutý, má byť určený pri zachovaní predpisov kán. 165-179.

Kán. 159 - Nikto nemá byť navrhovaný proti svojej vôli; preto sa toho, kto má byť navrhnutý treba opýtať na jeho mienku. Ak do ôsmich využitelných dní neodmietne, môže byť navrhnutý.

Kán. 160 - § 1. Kto má právo navrhovať, môže navrhnúť jedného alebo aj viacerých buď naraz, alebo postupne.

§ 2. Nikto nemôže navrhovať seba samého. Kolégium alebo skupina osôb však môže navrhnúť niektorého svojho člena.

Kán. 161 - § 1. Ak právo nestanovuje niečo iné, ten, kto navrhol takého, o ktorom sa zistilo, že nie je vhodný, môže do jedného mesiaca navrhnúť iného kandidáta, ale len raz.

§ 2. Ak sa navrhnutý pred ustanovením zriekol alebo umrel, ten, kto má právo navrhovať, môže do jedného mesiaca od prijatia správy o zrieknutí sa alebo o smrti, nanovo použiť svoje právo.

Kán. 162 - Kto nepodal návrh vo využitelnom čase podľa normy kán. 158 § 1, a kán. 161, ako aj ten, kto dva razy navrhol takého, o ktorom sa zistilo, že nie je súci, stráca pre tento prípad právo navrhovať a autorita, ktorá má právo ustanovovať, je oprávnená slobodne obsadiť uprázdný úrad, ale so súhlasom vlastného ordinára toho, kto má obsadiť úrad.

Kán. 163 - Autorita, ktorej podľa normy práva patrí navrhnutého ustanoviť, keď zistila, že je súci a on to prijal, má legitímne navrhnutého ustanoviť. Ak sa o viacerých legitímne navrhnutých zistilo, že sú súci, musí ustanoviť jedného z nich.

3. článok VOLBA

Kán. 164 - Ak právo nepredvíдалo niečo iné, pri kánonických voľbách sa majú zachovávať predpisy nasledujúcich kánonov.

Kán. 165 - Ak právo alebo legitímny štatút kolégia alebo skupiny neurčujú niečo iné, kolégium alebo skupina osôb, ktoré majú právo voliť do úradu, voľbu nemajú odkladať dlhšie než na tri využiteľné mesiace, ktoré treba počítať od prijatia správy, že úrad je uprázdnený. Keď táto lehota uplynula bez využitia, cirkevná autorita, ktorej prislúcha právo voľbu potvrdiť alebo právo následne obsadiť, má slobodne obsadiť uprázdnený úrad.

Kán. 166 - § 1. Predseda kolégia alebo skupiny má zvolať všetkých, ktorí patria do kolégia alebo skupiny; keď však pozvanie musí byť osobné, je platné, ak sa uskutoční na mieste trvalého alebo prechodného bydliska alebo na mieste pobytu.

§ 2. Ak niekto z tých, ktorých treba zvolať, bol opomenutý, a preto bol neprítomný, voľba je platná; ale na jeho žiadosť a po dokázaní opomenutia a neprítomnosti kompetentná autorita musí voľbu, aj keď bola potvrdená, zrušiť, len keď je právne zistené, že rekurz bol podaný aspoň do troch dní od prijatia správy o voľbe.

§ 3. Ak však bolo opomenutých voličov viac ako tretina, voľba je samým právom neplatná, ak len všetci opomenutí neboli skutočne prítomní.

Kán. 167 - § 1. Po zákonne vykonanom zvolaní hlasovacie právo majú tí, ktorí sú prítomní v deň a na mieste určenom v tom istom zvolaní; pričom, ak štatút zákonne nestanovuje niečo iné, je vylúčená možnosť hlasovať tak listovne, ako aj cez zástupcu.

§ 2. Ak niektorý z voličov je prítomný v tom dome, kde sa koná voľba, ale pre chorobu sa nemôže na voľbe zúčastniť, skrutátori majú vyžiadať jeho hlas písomne.

Kán. 168 - Hoci má niekto právo hlasovať vo vlastnom mene z viacerých titulov, odovzdať môže iba jeden hlas.

Kán. 169 - Aby bola voľba platná, nemôže pristúpiť k hlasovaniu nikto, kto nepatrí do kolégia alebo do skupiny.

Kán. 170 - Voľba, ktorej sloboda bola akýmkoľvek spôsobom skutočne hatená, je samým právom neplatná.

Kán. 171 - § 1. Hlasovať sú nespôsobilí:

1. neschopní ľudského skutku;
2. ktorí nemajú aktívny hlas;
3. postihnutí trestom exkomunikácie buď súdnym rozsudkom, alebo dekrétom, ktorým sa trest ukladá alebo vyhlasuje;

4. ktorí všeobecne známym spôsobom odpadli od spoločenstva Cirkvi.

§ 2. Ak sa niekomu z uvedených dovolilo hlasovať, jeho hlas je neplatný, ale voľba je platná, ak nie je zrejmé, že by zvolený po odpočítaní tohto hlasu nebol dostal potrebný počet hlasov.

Kán. 172 - § 1. Aby hlas bol platný, musí byť:

1. slobodný; preto je neplatný hlas toho, kto z veľkého strachu alebo na základe podvodu bol priamo alebo nepriamo navedený voliť istú osobu alebo rozličné osoby oddelene;

2. tajný, istý, bezpodmienečný, určitý.

§ 2. Podmienky pridané k hlasu pred voľbou sa majú považovať za nepripojené.

Kán. 173 - § 1. Pred začatím voľby treba z členov kolégia alebo skupiny určiť aspoň dvoch skrutátorov.

§ 2. Skrutátori majú pozbierať hlasy a pred predsedom voľby zistiť, či počet lístkov zodpovedá počtu voličov, majú spočítať hlasy a verejne oznámiť, kto koľko hlasov dostal.

§ 3. Ak počet hlasov prevyšuje počet voličov, nič sa nevykonalo.

§ 4. Kto vykonáva úlohu aktúara, má všetky úkony voľby presne zapísať a zápis podpísaný aspoň samotným aktúarom, predsedom a skrutátormi sa má starostlivo uchovávať v archíve kolégia.

Kán. 174 - § 1. Ak právo alebo štatút neurčuje niečo iné, voľba sa môže uskutočniť aj dohodou, len ak voliči jednomyseľným a písomným súhlasom pre tento prípad prenesú volebné právo na jednu alebo viac súcich osôb buď zo svojich členov, alebo mimo nich, ktorí majú v mene všetkých voliť na základe prijatého splnomocnenia.

§ 2. Ak ide o kolégium alebo skupinu, ktoré pozostávajú len z klerikov, dohodou určení voliči musia byť vysvätení; ináč je voľba neplatná.

§ 3. Dohodou určení voliči musia zachovať predpisy práva o voľbe a pre platnosť voľby dodržiavať podmienky pripojené k dohode, ktoré neodporujú právu; podmienky, ktoré odporujú právu, sa však považujú za nepripojené.

Kán. 175 - Dohoda zaniká a hlasovacie právo sa vracia tým, ktorí dohodu uzavreli:

1. odvolaním zo strany kolégia alebo skupiny, keď sa ešte vo veci nič nepodniklo;

2. nesplnením niektorej podmienky, pripojenej k dohode;

3. vykonaním voľby, ak bola neplatná.

Kán. 176 - Ak právo alebo štatút neurčuje niečo iné, za zvoleného má byť považovaný a predsedom kolégia alebo skupiny má byť vyhlásený ten, kto dostal požadovaný počet hlasov podľa normy kán. 119, bod 1.

Kán. 177 - § 1. Zvolenie treba hneď dať na vedomie zvolenému, ktorý je povinný do ôsmich využitelných dní od prijatia oznámenia dať na vedomie predsedovi kolégia alebo skupiny, či voľbu prijíma alebo nie; inak je voľba neúčinná.

§ 2. Ak zvolený voľbu neprijal, stráca všetko právo vyplývajúce z voľby a ani ho dodatočným prijatím nenadobudne, ale môže byť nanovo zvolený; kolégium však alebo skupina musí do jedného mesiaca od oznámeného neprijatia prikročiť k novej voľbe.

Kán. 178 - Prijatím voľby, ktorá nepotrebuje potvrdenie, zvolený nadobúda úrad plným právom ihneď; ináč získava naň iba právo.

Kán. 179 - § 1. Ak voľba potrebuje potvrdenie, zvolený musí osobne alebo cez iného do ôsmich využiteľných dní odo dňa prijatia voľby žiadať od kompetentnej autority potvrdenie; ináč je zbavený všetkého práva, ak nedokáže, že ho oprávnená prekážka zdržiavala žiadať potvrdenie.

§ 2. Kompetentná autorita nemôže odoprieť potvrdenie, ak zistí, že zvolený je súci podľa normy kán. 149 § 1 a voľba bola vykonaná podľa normy práva.

§ 3. Potvrdenie sa musí dať písomne.

§ 4. Pred doručením potvrdenia nie je dovolené zvolenému zasahovať do spravovania úradu v duchovných alebo hmotných veciach a úkony, ktoré azda urobil, sú neplatné.

§ 5. Po doručení potvrdenia zvolený nadobúda úrad plným právom, ak právo neurčuje niečo iné.

4. článok

POSTULÁCIA

Kán. 180 - § 1. Ak zvoleniu toho, koho voliči považujú za vhodnejšieho a uprednostňujú ho, stojí v ceste kánonická prekážka, od ktorej možno dať a zvyčajne sa dáva dišpenz, sami ho môžu svojimi hlasmi žiadať od kompetentnej autority, ak právo neurčuje niečo iné.

§ 2. Dohodou určení voliči nemôžu postuláciu predložiť, ak to nebolo vyjadrené v dohode.

Kán. 181 - § 1. Vyžadujú sa aspoň dve tretiny hlasov, aby mala postulácia účinnosť.

§ 2. Hlas za postuláciu sa musí vyjadriť slovom *žiadam* alebo iným rovnoznačným slovom; formula *volím alebo žiadam* alebo iná rovnocenná formula platí pre voľbu, ak prekážka nejestvuje, ináč platí pre postuláciu.

Kán. 182 - § 1. Predseda musí do ôsmich využiteľných dní poslať postuláciu kompetentnej autorite, ktorá je oprávnená voľbu potvrdiť a dať dišpenz od prekážky, alebo ak túto moc nemá, má ho vyžiadať od vyššej autority; ak sa potvrdenie nevyžaduje, postulácia sa musí poslať kompetentnej autorite, aby udelila dišpenz.

§ 2. Ak postulácia nebola poslaná v predpísanom čase, je samým činom neplatná a kolégium alebo skupina stráca v tomto prípade právo voliť alebo žiadať, ak sa nedokáže, že predsedu zdržiavala oprávnená prekážka postuláciu poslať alebo že ju podvodne či z nedbanlivosti neposlal v náležitom čase.

§ 3. Postulovaný nenadobúda z postulácie nijaké právo; kompetentná autorita nie je viazaná postuláciu prijať.

§ 4. Postuláciu podanú kompetentnej autorite voliči nemôžu odvolať, ak s tým autorita nesúhlasí.

Kán. 183 - § 1. Keď kompetentná autorita postuláciu neprijala, právo voliť sa vracia kolégiu alebo skupine.

§ 2. Keď však postulácia bola prijatá, má sa to oznámiť postulovanému, ktorý musí odpovedať podľa normy kán. 177 § 1.

§ 3. Kto dovolenú postuláciu prijíma, nadobúda úrad ihneď plným právom.

II. kapitola STRATA CIRKEVNÉHO ÚRADU

Kán. 184 - § 1. Cirkevný úrad sa stráca uplynutím vopred určeného času, dovŕšením veku stanoveného právom, zrieknutím, preložením, odvolaním, ako aj zbavením.

§ 2. Akýmkoľvek ukončením práva autority, ktorá úrad udelila, cirkevný úrad sa nestráca, ak právo neurčuje niečo iné.

§ 3. Strata úradu, ktorá nadobudla účinnosť, sa má čím skôr oznámiť všetkým, ktorým patrí nejaké právo obsadiť úrad.

Kán. 185 - Tomu, kto stratil úrad dovŕšením veku alebo zrieknutím, ktoré bolo prijaté, sa môže udeliť titul emeritný.

Kán. 186 - Strata úradu uplynutím vopred určeného času alebo dovŕšením veku nadobúda účinnosť iba od chvíle, keď to kompetentná autorita dala na vedomie písomne.

1. článok ZRIEKNU Tie

Kán. 187 - Každý, kto je za seba zodpovedný, sa z oprávneného dôvodu môže zrieknuť cirkevného úradu.

Kán. 188 - Zrieknutie vykonané z veľkého strachu, spôsobeného nespravodlivo, na základe podvodu alebo podstatného omylu, či zo simónie je samým právom neplatné.

Kán. 189 - § 1. Aby zrieknutie bolo platné, či už vyžaduje prijatie alebo nie, musí sa predložiť autorite, ktorej patrí obsadenie úradu, o ktorý ide, a to písomne alebo ústne pred dvoma svedkami.

§ 2. Autorita nemá prijať zrieknutie, ktoré nie je podložené oprávneným a primeraným dôvodom.

§ 3. Zrieknutie, ktoré vyžaduje prijatie, nemá nijakú účinnosť, ak nebolo prijaté do troch mesiacov; zrieknutie, ktoré nevyžaduje prijatie, nadobúda účinnosť, keď ho zriekajúci oznámi podľa normy práva.

§ 4. Kým zrieknutie nenadobudlo účinnosť, môže ho zriekajúci odvolať; po nadobudnutí účinnosti ho nemôže odvolať, ale ten, kto sa zriekol, môže dosiahnuť úrad z iného titulu.

2. článok PRELOŽENIE

Kán. 190 - § 1. Preloženie môže vykonať iba ten, kto má právo obsadzovať úrad, ktorý sa stráca, a súčasne i úrad, ktorý sa zveruje.

§ 2. Ak sa preloženie koná proti vôli nositeľa úradu, vyžaduje sa vážny dôvod a má sa zachovať spôsob postupu predpísaný právom vždy pri zachovaní práva predložiť opačné dôvody.

§ 3. Aby preloženie nadobudlo účinnosť, treba ho oznámiť písomne.

Kán. 191 - § 1. Pri preložení sa predchádzajúci úrad uprázdni kánonickým prevzatím druhého úradu, ak právo neurčilo alebo kompetentná autorita nepredpísala niečo iné.

§ 2. Mzdu, spojenú s predchádzajúcim úradom dostáva preložený dovtedy, kým kánonicky neprevezme vlastníctvo druhého úradu.

3. článok

ODVOLANIE

Kán. 192 - Z úradu je niekto odvolaný buď dekrétom, zákonne vydaným kompetentnou autoritou, pri zachovaní práv nadobudnutých prípadne na základe dohody, alebo samým právom podľa normy kán. 194.

Kán. 193 - § 1. Z úradu, ktorý sa niekomu udeľuje na neurčitý čas, nemôže byť odvolaný, ak to nie je z vážnych dôvodov a pri zachovaní spôsobu postupu stanoveného právom.

§ 2. To isté platí, aby niekto, komu sa udeľuje úrad na určitý čas, mohol byť z neho odvolaný pred uplynutím tohto času pri zachovaní predpisu kán. 624 § 3.

§ 3. Z úradu, ktorý sa podľa predpisov práva udeľuje na základe rozumného uváženia kompetentnej autority, môže byť niekto z oprávneného dôvodu odvolaný podľa úsudku tej istej autority.

§ 4. Aby dekrét o odvolaní nadobudol účinnosť, treba ho oznámiť písomne.

Kán. 194 - § 1. Samým právom je z cirkevného úradu odvolaný:

1. kto stratil klerický stav;

2. kto verejne odpadol od katolíckej viery alebo od spoločenstva Cirkvi;

3. klerik, ktorý sa pokúsil uzavrieť manželstvo hoci len civilne.

§ 2. Odvolanie, o ktorom sa hovorí v bode 2 a 3, možno vymáhať iba vtedy, keď je zrejmé z vyhlásenia kompetentnej autority.

Kán. 195 - Ak je niekto nie samým právom, ale dekrétom kompetentnej autority odvolaný z úradu, ktorým je postarané o jeho materiálne zabezpečenie, tá istá autorita sa má postarať, aby jeho materiálne zabezpečenie bolo zaistené na primeraný čas, ak nie je postarané ináč.

4. článok

ZBAVENIE

Kán. 196 - § 1. Zbavenie úradu, totiž ako trest za delikt, sa môže vykonať iba podľa normy práva.

§ 2. Zbavenie nadobúda účinnosť podľa predpisov kánonov trestného práva.

X. titul

PREMLČANIE

Kán. 197 - Premlčanie ako spôsob nadobudnutia alebo straty subjektívneho práva, ako aj oslobodenia sa od povinností Cirkvi prijíma tak, ako je to v občianskom zákonodarstve príslušného štátu, pri neporušení výnimiek, ktoré kánony tohto Kódexu stanovujú.

Kán. 198 - Nijaké premlčanie neplatí, ak sa nezakladá na dobromyseľnosti, a to nielen na začiatku, ale aj po celý čas vyžadovaný na premlčanie, pri neporušení predpisu kán. 1362.

Kán. 199 - Premlčaniu nepodliehajú:

1. práva a povinnosti, ktoré sa zakladajú na prirodzenom alebo pozitívnom Božom zákone;
2. práva, ktoré možno získať iba z apoštolského privilégia;
3. práva a povinnosti, ktoré sa priamo vzťahujú na duchovný život veriacich;
4. presné a nepochybné hranice cirkevných územných jednotiek;
5. omšové milodary a záväzky;
6. obsadenie cirkevného úradu, ktorý podľa normy práva vyžaduje vykonávanie posvätného stavu;
7. právo vizitácie a povinnosť poslušnosti tak, aby veriacich nemohla vizitovať nijaká cirkevná autorita a nijakej autorite už nepodliehali.

XI. titul

POČÍTANIE ČASU

Kán. 200 - Ak právo výslovne neurčuje niečo iné, čas sa má počítat' podľa normy nasledujúcich kánonov.

Kán. 201 - § 1. Súvislým časom sa rozumie čas, ktorý nepripúšťa nijaké prerušenie.

§ 2. Využitelným časom sa rozumie čas, ktorý patrí niekomu k vykonaniu alebo uplatneniu svojho práva tak, že mu neplynie, ak o ňom nevie, alebo ak nemôže konať.

Kán. 202 - § 1. Dňom sa v práve rozumie doba 24 hodín, počítaných súvisle, ktorá sa začína o polnoci, ak sa výslovne neurčuje niečo iné; pod týždňom doba 7 dní; pod mesiacom doba 30 dní a pod rokom doba 365 dní, ak sa nehovorí, že mesiac a rok treba brať tak, ako sú v kalendári.

§ 2. Ak ide o čas súvislý, mesiac a rok treba brať vždy tak, ako sú v kalendári.

Kán. 203 - § 1. Deň *od ktorého* sa nezapočítava do lehoty, ak sa jej začiatok nekryje so začiatkom dňa alebo ak sa v práve výslovne neurčuje niečo iné.

§ 2. Ak nie je stanovený opak, deň *po ktorý* sa započítava do lehoty, ktorá, ak čas pozostáva z jedného alebo viacerých mesiacov alebo rokov, z jedného alebo viacerých týždňov, sa končí uplynutím posledného dňa toho istého čísla, alebo ak mesiac nemá ten istý počet dní, po uplynutí posledného dňa mesiaca.